

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Kedves Kollégák!

Immár a 12. Hírlevelet bocsátjuk útjára, a 2007/2. számot. Ezt a „fórumot” azért indítottuk, hogy hírt adjunk saját programjainkról és a könyvtáros szakma eseményeiről azoknak, akik nem tudnak részt venni ezeken a rendezvényeken és azoknak is – mintegy felidézve egy-egy szakmai napot – akik jelen voltak. Öröm, hogy negyedévenként újra és újra meg tudjuk tölteni tartalommal a Hírlevelet, mert ez azt jelzi, hogy egyesületünk beletartozik a könyvtári rendszerbe, a Kollégák, könyvtáraink tevékenyen részt vesznek a magyar könyvtárügyben, a könyvtáros életben. A mostani Hírlevélben az elmúlt negyedév programjairól szakmai, az ünnepeiről lelki olvasnivalót kínálunk.

Ásványi Ilona – Török Beáta

Beszámoló

a „**Digitalizálás: Miért? Mit? Hogyan? Mivel?**” címmel rendezett
szakmai továbbképzésről
(2007. április 12. és 19.)

Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (OKGYK)

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársaival közösen **2007. április 12-én és 19-én „Digitalizálás: Miért? Mit? Hogyan? Mivel?”** címmel **szakmai továbbképzést** szervezett, (nemcsak egyházi) könyvtárosok számára. A rendezvény helyszínéül mindkét alkalommal az Országos Katolikus Gyűjteményi Központ (OKGYK) szolgált.

Az **első nap** (április 12.) előadója **Bánkeszi Katalin**, az OSZK munkatársa, korábban a Neumann Ház igazgatója volt. Katalin révén a résztvevők megismerkedhettek a digitalizálás alapfogalmaival: hogyan válik egy analóg dokumentum digitálissá, valamint ehhez milyen lépések vezetnek, s ezek során mit kell figyelembe vennünk.

Talán a legfontosabb, hogy mindezek ne öncélú folyamatok legyenek, a végén jussunk el a digitális tartalmak szolgáltatásáig. Szintén kiemelendő a szerzői jogok problémája, amely sarkalatos kérdése lehet egy-egy digitalizálási folyamatnak. Amióta megszűnt az egységes jogvédelem, minden egyes arra jogosult szerzővel, örökösével és kiadóval egyenként kell tárgyalnunk.

A továbbiakban fény derült arra is, hogy a képzésekhez hasonlóan a digitalizálási projektek szempontjából is egy hét esztendő tervezési folyamat elején járunk. Éppen ezért érdemes nagy volumenben, hosszútávon terveznünk digitalizálási stratégiánkat még akkor is, ha úgy ítéljük meg, hogy nincs elegendő forrásunk ezek végrehajtásához. Ebben az esetben segítségünkre lehet, ha kezdeményezzük az Európai Unió digitalizálási projektjeihez való csatlakozásunkat. Amint hallhattuk: az egyszer jól elvégzett digitalizálással egy sokrétűen felhasználható digitális dokumentumot hozhatunk létre.

Az Országos Széchényi Könyvtár lesz a gazdája a hamarosan létrejövő ún. digitalizálási kompetencia központnak, ahonnan munkánkhoz segítséget kérhetünk és kaphatunk. A továbbiakban az előadó gyakorlati példákon keresztül mutatta be a digitalizálási folyamatot, az egyedi igényektől kezdődően odáig, hogy miért, kinek, mit és hogyan lehet digitalizálni.

A nap végén azzal kapcsolatban is hasznos tanácsokkal gazdagodhattak a résztvevők, hogy miként kell megszervezni egy digitalizálási projektet, majd a sikeres tevékenység révén

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

előállított dokumentumainkat hogyan tudjuk technikailag megfelelő módon megjeleníteni, végül publikálni és ezáltal szolgáltatni.

Bánkeszi Katalin, aki a Neumann Ház igazgatójaként számtalan digitalizálási projekt elindítója volt, az intézmény programjairól és tevékenységéről is tartott beszámolót.

Ismertette a Neumann Házat érintő változásokat (intézmény, szervezet, feladatok, tevékenység), tájékoztatott bennünket arról, hogy milyen területek, eredmények, feladatok maradtak a Neumann Házban és melyek kerültek át az OSZK-hoz.

A nap második részében **Káldos János** (OSZK) előadásában a sikeres digitalizálás alapjait, az ehhez szükséges eszközöket ismerhették meg a jelenlévők. A szkennerek valamennyi válfaja górcső alá került: ismerkedtünk a kézi, a síkágyas és dobszkennerekkel, a digitális fényképezőgépekkel, hallhattunk a minden könyvtár és könyvtáros álmát jelentő könyvszkennerekről, a film és nagyformátumú, valamint a lapozó szkennerekről.

A fizikai eszközökön kívül bepillantást kaphattunk a digitalizálás sokszor „achilles-sarkát” jelentő, legismertebb szoftverek világába is, még hozzá azok kalibrálási, fájlkezelési, konverziós, retusálási, szűrési és rétegkezelési eszköztárának bemutatásával együtt. Mindezek alapján kiderült, hogy hiába rendelkezünk a legprofibb fizikai eszközzel, ha ehhez nem alkalmazunk a projektünkhöz optimálisan használható szoftvert.

E nap végén információkat kaptunk arra nézve is, hogy mit kezdhetünk az előállított digitális dokumentumainkkal: vagyis ezeket a fájlokat milyen tárolóeszközön, milyen formátumban és milyen módon érdemes elmentenünk, tárolnunk.

A **második nap** (április 19.) délelőtt ismét **Bánkeszi Katalin** tanított bennünket, a főbb témák szkennelés, OCR, képformátumok, utómunkák, szövegfelismertetés, korrektúra, szövegfeldolgozás, szoftverek, konverziók, tárolási formátumok, adatmentés, archiválás voltak. Ebéd után **Bíró Szabolcs** vette át a szót, aki a publikálásról, a felhasználóbarát szolgáltatások kialakításáról, a kereshetőségről, a megjelenítésről, szoftvekről, konverziókról, megjelenítési formátumokról (XHTML/HTML, PDF, DjVu), adatbázisok, Web oldalak létrehozásáról, működtetéséről (XML, (X)HTML, CSS, MySQL, PHP), valamint egyéb gyakorlati kérdésekről beszélt.

Az előadások diái olvashatók az EKE honlapján (www.eke.hu).

A szakmai napokon nemcsak egyházi könyvtárakban dolgozók vettek részt, hanem „civil” könyvtárosok, sőt főiskolai hallgatók is. Meglepő volt, hogy országosan jelentős, nagy könyvtárakból is jelentkezték résztvevők, ez is azt igazolja, hogy szükséges és hasznos az ilyen jellegű továbbképzés.

A két nap alapvető szakmai tapasztalatai közül kiemelnénk: nincsen értelme annak, hogy egyes könyvtárak párhuzamos, dupla-tripla munkát végezzenek, hanem országos, könyvtár-szakmai összefogásra van szükség ahhoz, hogy a XXI. századi kívánalmaknak megfelelő eredményt tudjunk felmutatni. Mindenképpen érdemes figyelni a 2007-ben induló könyvtári stratégiai tervre és az ugyancsak idén induló Országos Digitalizálási Tervre is.

Balogh Ferenc
Főegyházmegyei Könyvtár, Eger és
Nagy Balázs
Főapátsági Könyvtár, Pannonhalma

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Beszámoló az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) tisztújító közgyűléséről (2007. április 26. – OSZK)

Az **Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) 2007. április 26-án** tartotta tisztújító közgyűlését.

Az IKSZ az MKE-hez hasonlóan közhasznú szervezet, mint ilyen köteles elkészíteni és közzétenni az ún. közhasznúsági jelentést. Ez a dokumentum lényegében a szakmai szervezet tisztségviselőinek (elnök, elnökség, felügyelőbizottság) beszámolója az elmúlt évben - elmúlt ciklusban végzett - munkáról. A beszámoló már a közgyűlés előtt olvasható volt a szervezet honlapján.

Az IKSZ évente 2 közgyűlést tart, egyet decemberben és egyet tavasszal. A decemberi közgyűlés egyben év végi zárás is, így a tagság folyamatosan, évente legalább kétszer-háromszor kap egyféle összefoglalást az egyesület ill. a tisztségviselők munkájáról.

A közgyűlés más szervezetek közgyűléseihez hasonlóan zajlott. A levezető elnök bejelentette a határozatképességet, majd ismertette a napirendet. Ennek elfogadása után a korábban már közzétett elnöki beszámolót egészítette ki **Dr. Fodor Péter** elnök. Beszámolójának legfontosabb gondolatai: nem várni kell, hogy a lehetőségek elérjenek bennünket, hanem tájékozódni, figyelni és jelentkezni a feladatokra, elébe menni, keresni a lehetőségeket, megmutatni, hogy mit tudunk, kik vagyunk, tehát nyitni, lépni a kulturális területen. Fontos, hogy legyünk tudatában értékeinknek, ám fontosságunkat ne mi, hanem a használók fogalmazzák meg. Figyelemre méltó tapasztalat volt, hogy az IKSZ az MKE-vel hatékonyan tud „lobbizoni” az országos költségvetés megszületése előtt, és képes befolyásolni a végleges változatot, de a szakmai szervezetek eredményesen „érdekérvényesítenek” a megyei és városi önkormányzatoknál is. A beszámoló után Fodor Péter elnök a maga és az elnökség nevében lemondott tisztségéről.

Utána a felügyelőbizottsági beszámoló következett **Jehoda Imolától**, a bizottság elnökétől. Az elnök asszony tájékoztatott arról, hogy a felügyelőbizottság az elmúlt évben hétszer ülésezett. A bizottság feladata: a szervezet, a tagozatok és a titkárság alapszabály szerinti működésének ellenőrzése, a közhasznúsági jelentés felülvizsgálata (megfelel-e törvényi előírásoknak), a gazdálkodásra vonatkozó adatok figyelemmel kísérése, pénzügyi beszámoló és a pályázatokról külön tájékoztatók készítése.

Az elnök és a felügyelőbizottság beszámolóját a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Mivel az alaposan előkészített tisztújítás után várható volt, hogy jelentősen átalakul az IKSZ vezetése, Fodor Péter lemondott elnök kis figyelmességgel megköszönte a leköszönő tisztségviselők munkáját.

A következő napirendi pont „**A Könyvtárügyért**” **kitüntetés átadása** volt. A díjat olyan könyvtáros és intézmény (inkább az intézmény munkaközössége) kapja meg, aki(k) kiemelkedően és sokat tettek a hazai könyvtárügyért. A díjat idén **Pallósné Dr. Toldi Márta**, a szombathelyi Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár igazgatója, valamint a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (munkaközössége) kapta. A díjat **Dr. Virágos Márta** főigazgató vette át.

Ezután következett a **tisztújítás**, melyet a 2007 januárja óta tevékenykedő Jelölő Bizottság vezetett le. Elnöke **Fonyó Istvánné** volt. Az IKSZ-ben – az MKE-hez hasonlóan – hónapokkal korábban jelöltek állít a tagság a különböző tisztségekre, így a tisztújító közgyűlésen már meghatározott jelöltek közül választja ki a tagság a tisztségviselőket.

Az **IKSZ tisztségviselői**: elnök, 2 alelnök, 4 további elnökségi tag, 5 tagú felügyelőbizottság.

Az IKSZ régi-új elnöke újabb négy évre **Fodor Péter** (FSZEK - főigazgató) lett. **Alelnökök: Ramháb Mária** (Katona József Könyvtár, Kecskemét - igazgató) és **Dr.**

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Virágos Márta (Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár - főigazgató). Jelentősen átalakult - megújult - az elnökség és a felügyelőbizottság. Az **elnökség további tagjai** az elnökön és alelnökön kívül: **Mender Tiborné** (OIK – főigazgató), **Dippold Péter** (OSZK tudományos főigazgató helyettes), **Gyurics Zoltánné** (Huszár Gál Városi Könyvtár, Mosonmagyaróvár - igazgató), **Szlatky Mária** (CEU Könyvtár - igazgató) lettek. A **felügyelőbizottság** tagjai: **Bertalané Kovács Piroska** - elnök (Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, Szolnok - igazgató), **Nemes Erzsébet** (KSH Könyvtár - főigazgató), **Pádár Lászlóné** (TEMI Nógrád Megyei Könyvtára, Salgótarján - igazgató), **Komlósi József** (Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár, Székesfehérvár - igazgató), **Knorné Csányi Zsuzsanna** (Jászberényi Főiskola Könyvtára – igazgató).

Ásványi Ilona
elnök

Szomszédoltam

„Civil” reflexiók a „Szomszédolás” nevű programsorozatról

2007. május 10-én fejeződött be a Szomszédolás nevű programsorozat, amelyet Ásványi Ilona, az EKE elnöke szervezett és hirdetett meg. Annak ellenére, hogy az EKE égisze alatt szerveződtek a programok „civil”, azaz nem egyházi könyvtárakban dolgozó kollégák részvételére is számított. Az első könyvtárlátogatásoknál mi „civilek” szomszédoltunk az egyházi könyvtárakban, míg az utolsó három alkalommal, az egyházi könyvtárosok „szomszédoltak” a nem egyházi könyvtárakban.

Amikor az első szentendrei „szomszédolásra” jelentkeztem, még nem ismerhettem a további programokat, de így utólag visszagondolva, szerencsésnek érezhetem magam, hogy lehetőségem volt mind a hét „kirándulásán” részt venni. Ásványi Ilona a programokat tematikusan állította össze, ami még jobban kiteljesítette az élményt, és még hangsúlyosabbá, emlékezetesebbé váltak a könyvtári látogatások (Szentendre – Európa művésztelepei: Nagybánya című kiállítás; Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtára – Operaház; Országgyűlési Könyvtár – Parlament). A körütekintő szervezést dicséri az is, hogy a fővárosban található országos szakkönyvtárak, közkönyvtárak mellett, Magyarország nagy egyházainak Budapesten található gyűjteményei köré szerveződtek a „Szomszédolás” programjai. Az 1-2 órás könyvtárlátogatások alkalmával esszenciáját kaptam egy-egy intézménynek, mert az igen szívélyes kollégák nemcsak könyvtárunk történetét mesélték el, hanem bemutatták féltett kincseiket, sőt arra is volt idejük, hogy a kollégák kérdéseire válaszoljanak. A vendéglátó természetesen mindig a szebbik arcát igyekszik vendégének megmutatni, így volt ez a könyvtárlátogatások során is, de megtiszteltek bennünket azzal, hogy a problémáikról, hiányosságaikról is beszéltek. Az ilyen „szomszédolás” jellegű látogatások önkéntelenül is összehasonlításra készítetik a látogatót, azaz a saját „civil” könyvtárában szerzett tapasztalatait próbálja összevetni a látottakkal. A végeredmény: azonosak a problémák: pénz- és helyhiány.

2005. szeptember 18-án, Szentendrén kezdődött a programsorozat a **Szerb Ortodox Egyházmegyei Könyvtárban** és az **Ars Alba Restaurátor Műhelyben**. Vukovits Koszta bemutatta a Budai Szerb Ortodox Egyházmegye múzeumát, majd alkalmat adott a levéltár és a könyvtár, valamint a szerb ortodox templom megtekintésére. Szentendre levegőjéből egy rövidke városnézés közben szippanthattam, az idegenvezető Schramkó Péter volt. A kirándulás a Művészet Malomban fejeződött be, ahol fakultatív program gyanánt

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

lehetett megnézni a nagybányai művésztelepet bemutató kiállítást. November 22-én a **Magyarországi Unitárius Egyház Könyvtára** és az **Országos Rabbiképző Intézet – Zsidó Egyetem Könyvtára** várt. Itt kell szólnom egy másik pozitív élményemről. Ezek a látogatások nemcsak a könyvtárakról, hanem az egyházakról, az egyházak történetéről, a templomépítésekről, a rombolásokról, a megmaradt, illetve megmentett egyházi értékekről, a mindenkori hatalom és az egyház viszonyáról szóltak. Ez a gondolatsor jellemezte Muszka Ibolya könyvtárvezető ismertetését az unitárius egyházzal és Dr. Borsányi-Schmidt Ferenc rövid eszmefuttatását.

A 2006-os szomszédolás a **Ráday Könyvtárban**, valamint az **Evangélikus Országos Könyvtárban** kezdődött. Ennek a napnak a tudományosság volt a vezérfonala, hisz mind a két könyvtárat, a „hagyományos” funkciói mellett elsősorban, mint tudományos műhelyeket ismerhettem meg. A Ráday Könyvtárban folyó kutatómunkák egyes területeit dr. Berecz Ágnes gyűjteményigazgató mellett Ladányi Sándorné Kozma Borbála, Borvölgyi Györgyi, Csenki Éva, Sára Szabó Katalin és Darvasi Ferenc mutatta be, míg az Evangélikus Országos Könyvtárban dr. Mátyóczy János igazgató és munkatársai: Böröcz Enikő, dr. Hubert Gabriella és Selmecei Pálma adtak ízelítőt több éve folyó kutatásaikból, illetve osztották meg a Credo című folyóirat szerkesztésével kapcsolatos problémáikat. Szeptemberben a **Központi Papnevelő Intézet Pálos Könyvtára** és a **Piarista Központi Könyvtár** volt a vidéki és budapesti kollégák látogatásának a célpontja. Az épületben tett kisebb séta kellően ráhangolt a barokk kori teremkönyvtár látványára, amelynek regénybe illő történetét Diós István atya foglalta össze. A piarista gimnáziumba található Piarista Könyvtár értékes gyűjteményét Homor Ferenc könyvtáros mutatta be, míg a rend történetét Koltai András levéltáros foglalta össze. 2007-ben is folytatódott a szomszédolás: január 30-án a **Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár** látta az érdeklődőket vendégül, ahol dr. Fodor Péter, az intézmény főigazgatója mutatta be az újjá varázsolt, kibővített épületet, és a könyvtár megújult szolgáltatásait. Mint egykori „szabóérvines” rácsodálkoztam a korábban ronda, teherautók által uralt udvar helyén működő kávézóra, információs pontra. Február 15-én a **Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtára** várta a „szomszédolókat”. Ebben az épületben, illetve könyvtárban sem jártam még, ezért nagyon izgatta a fantáziámat. Látványban várakozáson felüli élményben volt részem! Blaskóné Majkó Katalin könyvtárvezető a könyvtár és az egyetem (főiskola) történetét ismertette, amiből azt a következtetést vontam le, hogy párhuzamosság fedezhető fel az egyetem könyvtárának, illetve az egyházi könyvtárak 1950-es évekbeli története között. Délután az **Operaház** épülete nyújtott maradandó élményt. A május 10-ei, utolsó szomszédolás is izgalmakat ígért! Az izgalmak, már az Országházba, illetve az **Országgyűlési Könyvtárba** való bejutással kezdődtek, mert hiába az előzetes bejelentkezés, a szigorú szabályok szerint egyénként, átvizsgálás után lehet az épületbe lépni. Én abba a csoportba kerültem, amelyik először a **Parlamentet** nézte meg. Már jártam az Országházban, de ez is azok közé az épületek közé tartozik, amelyet igazán nem lehet megismerni, annak ellenére, hogy ebben segített a nagy tapasztalattal rendelkező idegenvezető. Akik még nem jártak itt, azokat meglephették az épület ma is korszerűnek tekinthető építészeti megoldásai (pl. szellőzés), vagy a Koronaőrök óránkénti tisztelgése a Szent Korona előtt. Az Országgyűlési Könyvtárban dolgozó kollégákat külön köszönet illeti, hogy a felújítási munkálatok közepette fogadták a népes társaságot! Az egyik legszebb magyarországi könyvtár történetébe és munkájába kaphattunk bepillantást Villám Judit, Haraszi Pálné és dr. Jónás Károly segítségével. Elgondolkodtatók voltak dr. Ambrus János igazgató programzáró gondolatai, aki az egyházi könyvtárak és az Országgyűlési Könyvtár mindenkori szerepe között vont párhuzamot. Eddig még egyetlen programnál sem említettem az ebédelés körülményeit, de úgy gondolom, hogy ebben az esetben érdemes róla szólni. No nem a menü, hanem a hely különlegessége miatt: a Képviselői Irodaházban, illetve ahogyan szellemesen a '70-es és a '80-as években hívta a „nép”, a Fehérházban volt az ebéd. Ide, a szocializmus korszakában, nem lehetett közönséges halandónak bejutni, ezért legendák

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

keringtek a városban az épületről, és az épületben történekről. Kissé megkésve, de bejutottam.... Délután a **Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában** Dr. Rozsondai Marianne jóvoltából a kéziratár feltett darabjaihoz kerülhettünk test, illetve „kéz” közelbe. A merészebb kollégák kipróbálták Arany János foteljét, ami még most is úgy áll a díszes cserépkályha mellett, ahogyan állhatott a költő életben. Dr. Kelecsényi Ágnes és Orosz Gergely a Keleti gyűjtemény történetét és kiállított darabjait ismertette.

Összegzőképpen is csak hangsúlyozni tudom, hogy nagyon örülök, hogy alkalmam volt részt venni ezeken a látogatásokon.

Marosán Ágnes
Könyvtári Intézet
Gyűjteményszervezési Osztály

Szomszédolás
(Országgyűlési Könyvtár,
Akadémiai Könyvtár Kézirattára és Keleti Gyűjteménye)
2007. május 10.

A **Szomszédolás** programsorozat május 10-i első állomása az **Országgyűlési Könyvtár** volt. Miután nem kis nehézségek árán, de mindannyiunknak sikerült realizálnia, hogy a gyülekezőhely, a Kossuth tér déli oldala merre található (nem hiába tartják a könyvtárosokat elvarázsolt figuráknak), népes seregletünk – ameddig csak tehetette, megakadályozta, hogy a kerékpárosok zavartalanul közlekedhessenek a bicikliúton... - kilenc óra tájában, a korai keléstől még némiképp kábultan, de optimistán tekintve az eljövendő történések elé, bevonult a Parlamentbe. Csoportunk két csoportra oszlott: az egyik fele magát az épületet, a másik a könyvtárat szemlélhette meg először. A felújítás alatt álló könyvtárban két előadást hallhattunk, **Villám Judittól** és **Jónás Károlytól**. Egyrészt megismerkedhettünk a könyvtár történetével, gyűjtőkörével, kiadványaival, másrészt olyan érdekes kérdések is felmerültek a diskurzus során, hogy működhet-e egyáltalán egy ilyen intézmény politikailag korrekten, elfogultságok és részrehajlás nélkül (a helyiek szerint: ha nehézségek árán is, de igen). Végül **Ambrus János** főigazgató szólt arról, milyen analógiák találhatóak az egyházi gyűjtemények és az ő könyvtáruk működése között. A Deák-teremből indulva aztán a könyvtár nagy olvasótermét, a „katalógusfolyosót” és az EU Letéti Gyűjteményét is megnéztük. A „szakmai rész” után a Parlament épületét barangoltuk be egy rendkívül lelkes csoportvezető kíséretében. Láttuk többek közt a Szent Koronát, a koronaőrök bevonulását és tisztelgését a királyi fejdísznél, a képviselői üléstermet. Ugyanilyen érdekes volt az a számtalan adoma és legenda, mellyel energikus útikalauzunk fűszerezte mondandóját. Az ülésekről örökké késő anekdota-király, Mikszáth Kálmán szivarozási szokásai, a sármos Andrassy gróf és a magyarok által többé, az osztrákok által kevésbé kedvelt Sissy talányos viszonya mellett arról is hallhattunk, hogy a remek *Berlin felett az égben* is statisztáló, valójában azonban a Colombóból közismert Peter Falk azon magyarországi zsidó familia sarja (minden út Pannóniába vezet; az is, amelyik nem), melynek egyik tagja Ferenc József feleségének „hivatalos” nyelvtanára volt.

Az ebéd után ki-ki vérmérsékletének, egészségi- és idegállapotának megfelelően dönthetett: tömegközlekedéssel vagy lábbusszal közelíti meg a Roosevelttéri MTA Könyvtárát, a **Szomszédolás** május 10-i programjának második helyszínét. Mi egy kalocsai

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

kollégával a promenádon való andalgást választottuk, ahol Budapest építészeti és egyéb nevezetességei, közlekedési anomáliái és földrajzi-éghajlati adottságai egyaránt kitárgyaltattak. Az Akadémia Könyvtaránál újra két csoportra oszlottunk, s a *Keleti Gyűjteményt*, valamint a *Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét* látogattuk meg. Ez utóbbiban a lenyűgöző műveltségű **Rozsondai Marianne** prezentált néhány gyöngyszemet az állományból: a hangulat nem hiába vált ekkor ünnepélyessé, meghatottá, hiszen a Schedel *Világkrónika*, Széchenyi *Naplója*, Madách *Tragédiája*, egy-egy Berzsenyi-, és József Attila kézirat, illetve a 42 soros *Gutenberg Biblia* is bemutatásra került, miközben a tradíciók átörökítéséről is szó esett, arról például, hogyan él tovább az antik kultúra a Bibliában. Sokáig elnézelődtünk volna még itt, de mennünk kellett a Keleti Gyűjteménybe – nem mintha ez nem lett volna érdekes. Az orientalisztika alapkönyvtárában tibeti, héber, török, mongol, mandzsu és perzsa kéziratokat, könyveket, folyóiratokat mutatott be nekünk **Kelecsényi Ágnes**.

Aztán ki-ki nyugalomba. A tartalmas nap végére jócskán elfáradtunk, de ettől függetlenül természetesen senki sem bánta, hogy megnézte ezeket az országos szinten is kiemelkedő gyűjteményeket...

Darvasi Ferenc
Ráday Könyvtár

Az EKE levelező listájáról

2002 márciusában hoztuk létre azt az internetes levelező listát, amely fontos tényezőjévé vált az EKE kommunikációjának. A kezdetekkor így határoztuk meg a célt: „A levelező lista célja, hogy az egyházi könyvtárosok sajátos helyzetének, szakmai problémáinak, örömeinek, gondjainak megbeszélésére fórumot biztosítson, továbbá hírekkel, információkkal is segítsük egymás munkáját.”

Az EKE **tagkönyvtárainak valamennyi könyvtárosa jogosult** a levelező lista igénybevételére. A feliratkozási szándékot azonban jelezni kell, nem válik senki automatikusan a levelező lista tagjává.

A levelező listának **„külső tagja” csak az a személy lehet**, akinek a felvételét a listagazda (többnyire az elnök vagy a titkár kérésére) jóváhagyja. Jelenleg két ilyen tagunk van.

A lista tagjai megkapnak minden olyan e-mailt, amelyet valamely tag a lista címére írt. A levelező lista kiváló lehetőség **egymás gyors tájékoztatására, egymás segítésére**, másrészt - az eredeti elképzelés szerint - fórum lehetne a munkánkhoz kapcsolódó kérdések megvitatására is.

A műszaki **működést a pannonhalmi szerver biztosítja**. Ezúton is köszönjük a pannonhalmiaknak, hogy helyet adnak a levelezéshez.

A tagfelvétel a **listagazda jóváhagyásával** történik. A listagazda feladata ezen kívül a túlságosan nagyméretű levelek kiszűrése és a tartalom „mederben tartása”; reklámok, illetve egyházi könyvtárakhoz méltatlan, tartalmában oda nem illő levelek lehetséges visszaszorítása stb.

Az EKE tagkönyvtárai közül jelenleg 60 könyvtárból van egy vagy több tagja a listának. Jelenleg **107 könyvtári dolgozó kapja meg rendszeresen** ezeket az elektronikus leveleket.

Bár a **listára bármelyik tag írhat**, eddig 30-nál kevesebb tagunktól érkezett egy vagy több levél. A legtöbbet az EKE elnökétől kaptuk. Az elnökön kívül még néhányan írtak többször, mások csak alkalmilag.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Úgy érzem, a levelező lista hasznos segítség az egyházi könyvtárosoknak. **Kívánatos lenne, hogy minden tagkönyvtár legalább egy személyen keresztül bekapcsolódhasson a lista által kínált információs csatornába.** Ez néhol technikai, máshol személyi nehézségek miatt még nem valósulhatott meg.

Az elmúlt években többször segítettük egymást információkkal, az olvasók kéréseinek teljesítésében, fölőspéldány-felajánlásokkal stb. A szakmai viták azonban még nem jellemzőek. Tudom, nem könnyű jól megfogalmazni gondjainkat, bátorság kell a véleményünk kimondásához, nem mindig jó a fogadtatás. Alázat kell a kritikai megjegyzések feldolgozásához is. Azt gondolom azonban, rajtunk, tagokon múlik, hogy tudunk-e élni a levelező lista lehetőségeivel.

Homor Ferenc
listagazda (homorf@piar.hu)
Piarista Központi Könyvtár

EKE honlap

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése honlapja **2003 júliusában** készült el. Igaz, hogy ezt megelőzően is létezett egy egyszerűbb html oldal, de úgy gondoltuk, hogy az egyesülés nagysága miatt szükség van egy komplexebb weblapra. A szerkesztést egy **WYSWYG (What You See What You Get – Azt látod, amit kapsz)** szerkesztővel készítettem. (Namo webeditor 5.5). A honlap a Pannonhalmi Apátság webservere fut.

Az **oldal célja**, hogy bemutassa az egyesülést. Olvashatunk az EKE történetéről, megismerhetjük a tagkönyvtárakat. (Sok könyvtárnak nincs önálló weblapja, saját Internet-kapcsolata.) Információt kaphatunk az aktuális tisztségviselőkről. A kezdőlapról angol tájékoztató is elérhető. Az éves események kronologikus bontásban jelennek meg. A főlapról értesülhetünk az éppen aktuális dolgokról, elérhető a PELE adatbázis, a Theca adatbázis és a Digitalizált művek linkgyűjtemény is.

A **gyűjtemények** menüpont alatt található a tagkönyvtárak felekezeti bontásban. Minden könyvtárról a lényeges adatokat tettük közzé: a könyvtár neve, elérhetőségei (telefon, fax, postacím, email, webcím), a fenntartó intézmény, kutathatóság, vezető tisztségviselő stb. Tájékozódhatunk az állomány jellegéről, feltártságáról, a könyvtár technikai felszereltségéről, szolgáltatásairól, valamint egy rövid ismertetőt olvashatunk az egyes könyvtárak történetéről.

A **könyvtár** menüpontban az archív anyagok és az aktuális információk vannak. A **digitalizált művek** rovat felsorolja az egyházi könyvtárakban található digitális anyagokat. A dokumentumokat a nevükre kattintva érjük el.

A **rendezvények** alatt az Egyesülés közgyűléseiről, rendezvényeiről találunk anyagokat, információkat.

A **hírlevelek** menüből az EKE hírlevelei tölthetők le, illetve elolvashatók.

Az **olvasnivaló** mögött néhány cikk lelhető az egyházi könyvtárossággal és általában az egyházi könyvtárakkal kapcsolatban.

A **kapcsolatok** hasznos linkeket/eléréseket tartalmaznak, amelyeket a könyvtárosi munka folyamán használhatunk.

A főoldalon említett **PELE** (Periodika Lelőhely) adatbázis a folyóiratok munkacsoport érdeme. Az egyházi könyvtárakban fellelhető magyar és idegen nyelvű folyóiratok leelőhelyei találhatóak benne.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

A honlapnak vannak gyermekbetegségei és hibái is. Ezeket folyamatosan korrigálom. Sokszor segítségemre voltak azok a kollégák, akik visszajeleztek, ha találtak valamilyen hibát, elírást vagy akár csak a saját könyvtárunkban történt változást közölték. Örülnék, ha egyre többen lennének ilyen könyvtárosok!

Fontosnak tartanám, hogy a honlap mindig az aktuális, friss információkkal szolgáljon mind az egyesülés, mind a könyvtárak részéről. Ha élővé tenni könyvtárainkat, ezek az adatok nagyban segítik az olvasók tájékozódását abban, hogy felkeressék könyvtárainkat.

Nagy Balázs
ekeweb@osb.hu
Főapátsági Könyvtár Pannonhalma

Az EKE névtárakról - címtárakról

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése alakításának terve 1994-ben vetődött fel. A szervezet tervezett célja az volt, hogy egy munkaközösségbe szervezze a magyarországi egyházi és felekezeti könyvtárakat.

Csaknem az egyesület **létrejöttének pillanatában megszületett egy névtár-címtár gondolata** is, mely segítségére lehetne egyházi és nem egyházi könyvtárosoknak abban, hogy egymást, egymás intézményét megismerjék.

A nyomtatott névtár **különösen fontos volt** azért, mert az egyházi könyvtárak zöme 1950 után megsemmisült, megszűnt vagy a nagyközönség számára elérhetetlen volt. Ezek a könyvtárak kiestek a magyar könyvtári rendszerből, a könyvtáros szakma is hallgatott róluk, a felnövekvő könyvtáros nemzedékek is múzeumoknak tekintették azt a néhány egyházi könyvtárat, amelyet kizárni mégsem lehetett a könyvtáros szakmai köztudatból.

A rendszerváltozás után a politikai váltásokat csak évek múlva követték változások egyéb területeken. Így volt ez a kulturális, benne a könyvtár szakmai területen is. Az 1990-es évek elején a magyar könyvtárügy jelentősen megújult, átalakult. Ebbe a szakmai, szakmapolitikai változásba kapcsolódtak be az újjáéledt egyházi – felekezeti könyvtárak is, melynek egyik jelentős állomása volt az Egyházi Könyvtárak Egyesülése, mint a magyarországi egyházi könyvtárak érdekképviselői szervezetének létrehozása.

Az egyesületet 1995-ben jegyezte be a Fővárosi Bíróság, és a következő évben, **1996-ban** elkészült az **első címtár** is. **Utána** csak **1999-ben** jelent meg újabb, majd **2004-ig minden évben** készült egy névtár, mely rövid lelki és szellemi olvasmányokat is közölt; általában az előző évi szakmai konferencia előadásait.

A következő évben (**2005**) is készült **nyomtatott címtár**; az éves összejevetelen mutatta be az akkor már működő PR-es munkacsoport. A technikai fejlődés lehetőségeire gondolva - honlapunk és levelezőlistánk is működött akkor már – a 2005. évi közgyűlés úgy határozott, hogy **háromévenként**, a tisztújító közgyűlések után **készüljön nyomtatott címtár**.

2003-ban készült el az egyesület honlapja (www.eke.hu), melynek segítségével naprakész, pontos információkat, nagyobb terjedelmű előadásokat, tudósításokat is közzé tehetünk magunkról. Ennek ellenére volt és van igény arra, hogy papír alapú címtárat is nyomtassunk.

2007-ben, három év elteltével a tisztújító közgyűlés után, **július elején**, az új tisztségviselők elérhetőségeivel és a tagkönyvtárak frissített adataival vehetik kézbe az új névtárat a Kollégák.

Ásványi Ilona
Főapátsági Könyvtár Pannonhalma

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

Amikor Jézus fölemelkedett a mennybe, magával vitte emberi természetünket az Atyához. De emberségében vitalitásunkkal és szexualitásunkkal, félelmeinkkel, vágyainkkal, szükségleteinkkel és indulatainkkal, erősségeinkkel és gyengeségeinkkel minket is felemelt a mennybe. A liturgia ezt a titkot egy egyedülálló zsoltárversben fejezi ki, amit ezen a napon az alleluja előtt énekel: Így vonul az Úr a Sionból a szentélybe. Felszálltál a magasba, foglyaidat magaddal vitted (Zsolt 68,19). A liturgia... úgy értelmezi Jézus mennybemenetelét, hogy Krisztus minket, embereket, aki önmagunknak vagy a sátánnak a foglyai vagyunk, magával visz a mennybe. A földön gyakran érezzük magunkat börtönben, félelmünk és szomorúságunk börtönébe zárva.

Magunkhoz vagyunk kötve, bele gabalyodunk érzelmeink, szükségleteink és indulataink hullámvászába, bűneinkbe és bűntudatunkba. Tisztázatlan kapcsolatokba, intrikákban keveredünk, és szerepet játszunk. Fennakadunk saját magunk hálóján, büszkeségünkön, amely megtiltja, hogy bevalljuk magunknak az igazat. Testünkhöz vagyunk láncolva, mely sokszor erősen körülzárva tart minket. Jézus mennybemenetelekor ránk tette kezét és szeretetével rabul ejtett minket. Ezzel átalakította börtönünket. Szeretetével magával vitt minket a mennybe. ...

Krisztus a mi börtönünket, sötétségünket, ridegségünket, magányunkat és elidegenedésünket vezette be mennybemenetelekor Isten világába, a mennybe, az isteni szeretet helyére. Oda, ahol magunk fölémelttünk, ott védve vagyunk, ott otthon vagyunk.

Krisztus mennybemenetelének ünnepe új emberképet állít a szemünk elé. Azáltal, hogy Krisztus a mi emberi természetünket is fölemelte a mennybe, isteni méltósággal ajándékozott meg minket. Ebben megmutatja, hogy csak akkor válunk igazán emberré, ha a természetünk túl mer lépni saját magán, a mennybe, ahová Jézus testestül-lelkestül fölemelkedett. Embervoltunk nem önmagába zárt. Ha csak emberségünkre figyelünk, a poklot készítjük elő magunknak. Csak akkor tudunk igazán emberi életet élni, ha hagyjuk magunkat felemelni az isteni világba. Csak Istenben teljesedik be emberségünk.

Azután nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe. Szüntelen ott voltak a templomban, és áldották Istent (Lk 24, 52-53). Ezekkel a szavakkal fejeződik be Lukács evangéliuma. Az apostolok nem maradnak lenyűgözve azon a helyen, ahol Jézus elbúcsúzott tőlük. Hazamennek, de már más a közérzetük: örülnek. Ebben az örömben másként tudnak élni és tevékenykedni.

A mennybemenetel élménye a hétköznapokba küld minket, ahol élünk és dolgozunk. A mennyországot el kell vinnünk a hétköznapokba, oda, ahol a pokol van, ahol az üresség és az értelmetlenség az úr. Az öröm megnyitja a szívünket, hogy emberekkel találkozzunk. Szárnyakat ad, hogy kedvvel és fantáziával lássunk a munkánkhoz. Ha emberek ebben az örömben élik meg hétköznapjainkat, akkor mindazok fölött, akikkel találkoznak, megnyitják az eget.

Anselm Grün: Éld a húsvét örömét!

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2007/2. sz.

A Szentlélek Isten cselekvése a maga mindenhatóságában. Ezért hívja az Anyaszentegyház nagy események előtt: „Teremtő Lélek, jöjj közénk!” Mindig teremtő, nem alakító, nem díszítgető, nem a problémákat elfedő. Ahol a szent liturgia említi az Isten Lelkét, ott a Teremtéshez hasonló isteni erő árad: a konszekrációban, a transzszubsztanciációban, amikor a kenyér és a bor színe alatt a feltámadt Krisztus megjelenik, lényegében ugyanaz történhet, mint amikor feltámadt Jézus. A Szentlélek megteszi, hogy millió és millió helyen találkozzon híveivel, immár a hit sötétjében. A feloldozásban is ilyen erő árad: megsemmisül a múlt. Ezért Szent Lukács evangéliuma az angyal szavát idézve, mintegy párhuzamos kifejezésként ugyanazt ismételi, amikor így szól Máriához: *A Szentlélek száll tereád, a Magasságbeli ereje borít el téged* (Lk 1,35). Ez zsidós beszéd, gondolatismétlés, vagyis a Szentlélek maga a Magasságbeli ereje.

A Szentlélek, tehát a magasságbeli Isten hatalma teszi képessé Máriát, hogy Isten Fiának anyjává legyen, és így bizonyítja, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Isten mindenhatóságának műveiben jelen van a Szentlélek, kezdve a teremtéssel, amelyről ezt olvassuk: *Isten Lelke ott lebegett a vizek felett* (Ter 1,2), a megtestesülésben ... valamint Jézus feltámasztásában és a mi feltámasztásunkban az utolsó napon.

Az Úr Jézus működése az evangéliumi hagyomány szerint a Lélek erejében bontakozik ki. A szentírók hol erőről beszélnek, amely kiárad, hol Szentlélekről, hol pedig - nagyon érdekes módon - a Lélek erejéről. A Lélek ereje az az erő, amely maga a Szentlélek Úristen.

A Szentlélek tehát erő és hatalom, Isten személyes mindenhatósága, személyes cselekvése. A Szentháromságban ott van, ahol az Atya öröktől fogva szüli a Fiút. Bármit tesz ugyanis az Atya a világgal és a világban, ott működik ez a hatalom és erő, s Pünkösd óta tudjuk, hogy ez az erő Személy.

Ez a végtelen isteni hatalom gyökeresen különbözik mindattól, amit mi a hatalomról elképzelünk. Ezért van az, hogy Isten ereje, hatalma mint gyöngesség mutatkozik meg a világban, ahogy az Apostol mondja: *Mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, Aki Isten ereje* (1Kor 1,23). Jézus életének kezdetén ez a végtelen teremtő erő, a teremtő Lélek az Úr alázatos szolgáló leányához társulva mutatkozik, mint Isten alázata. Jézus földi életének végén viszont a katona lándzsája által megnyitott szívéből kifolyó vízzel, azaz mint Isten irgalma és áldozata nyilvánul meg.

Az isteni kinyilatkoztatás az emberi szellemtől kettős mozgást követel. Előbb azt hallja az ószövetségi ember, hogy az Isten erősebb az embernél, majd azt, hogy végtelenül erős. Utána Isten új tartalommal kezdi megtölteni ezt a kijelentést, megkülönböztetve saját erejét minden más erőtől. Ez az erő nem képes odavágni, csak szeretni tud végtelenül.

A vigasztaló Szentléleknek ... *három* nagy vigasztalása van a számunkra: először is, hogy *ő teremtő* Lélek, akinek erejében az Isten létezésünket a semmiből hívta elő és fenn is tartja örökké. A második, hogy *újáteremtő* Lélek: megsemmisíti, eltörli a bűnt, új életet ad nekünk, ezt azonban el is kell fogadnunk és fel kell használnunk. Harmadik vigasztalása, hogy *megelevenítő* Lélek, erről tanúskodik Húsvét örömhíre is: feltámasztotta Jézust a halottak közül, s benne a mi emberségünket is.

Barsi Balázs: A Szentlélek és a feltámadás